

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési ár:

Hegyedévre 3 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvtári közleményeket:

a kiadóhivatal

mérsékelt áron számít fel.

Ujabb fordulat előtt.

Holnap nyílik meg ismét a magyar törvényhozás háza. Lázás érdeklődéssel várta az egész ország a parlament ez újból megnyitását és bizony mindenki mást várt, mint ami a legnagyobb valószínűség szerint történni fog. Mert azt senki sem várta, hogy a holnap összeülő parlament a Fejérváry-kormányt már csak a hült helyét találja; pedig ma — mikor e sorokat írjuk, minden jel arra vall, hogy ez az ügyvezető kormány a legválságosabb helyzetbe jutott s hogy lemondása és távozása elkerülhetetlen.

Parlamentari szempontból ezt a távozást bizonyára senki sem fogja sajnálni, mert parlamentari szempontból kétségbeesett kísérlet volt e kormány létezése a parlamentari kormányrendszer letérésére. És még sem nézhetjük közönyösen e minisztérium távozását. Nem azért, mintha a távozókat sajnálnánk, hanem a súlyos okok miatt, melyek lemondását felidéztek. Mert igen súlyos ezek az okok és a helyzet sötét képét még komorabbá teszik.

A Fejérváry-kormány ugyanis nem azért jutott válságba, mintha Bécsben beláttak volna, hogy a koalíció kormányrajutása érdekében kell a katonai kérdésekben valamely nemzeti engedményt tenni; — hanem ha bukik, az okozza e kormány bukását, hogy a bécsi körök ezt az inparlamentaris kormányt sem találták céljaikra elég szolgálatkészeknek.

Kristóffy József németbogsáni programbeszéde nyíltan kifejezte, hogy a Fejérváry-kormány szeptember 15 én túl semmi szín alatt sem kívánt megmaradni a lehetetlen mai parlamentari helyzetében. Jelezte a belügyi miniszter beszéde, hogy a kormány alkotmányos megoldását keresi a régiól húzódo és mindenképen kárthatos válságnak. És miután előbb sikertelenül próbálkozott a koalíció kormányra juttatásával oldani meg a vitát, — az alkotmányos megoldásnak csak egy módja maradt még fenn a számára, az, hogy újból feloszlatja az országgyűlést és a vitás kérdést újból az országgyűlés alá bocsátja.

Ez azonban nem tehetette program nélkül. Kidolgozott tehát egy programot, melynek egyik pontja az általános titkos szavazati jog megvalósítása volt, amely körül: egyéb nagyszabású, gazdasági, politikai, adózási, sőt közjogi reformok is sorakoztak. Ezzel a prog-

rammal lépett Fejérváry napok előtt Ischben, most pedig, vasárnap, Bécsben a magyar király elé.

De ott a miniszter idegeneket talált: báró Gautsch osztrák miniszterelnököt és Goluchovszky gróf külügyminisztert. Idegen állam polgára mind a kettő, a magyar belpolitika kérdéseibe tehát nem lehet semmi szavuk. És mégis azzal az eltökélt szándékkal voltak ott a király dolgozó szobájában, hogy ők Magyarország belügyeibe beavatkoznak.

Megirták a budapesti és bécsi lapok és eddig senki sem cáfolta meg, hogy az általános szavazati jog kérdésénél a magyar miniszterelnök e két idegen hatalmi tényező tiltakozását találta magával szemben a királlyal. Ugyan kérjük: — mi köze akár az osztrák miniszterelnöknek, akár a külügyminiszternek ahhoz a mi speciálisan belügyi kérdésünkhöz, hogy hazánkban kinek legyen, vagy kinek ne legyen országgyűlési képviselő-választói szavazati joga?

Alapvető törvényeink a legnagyobb határozottsággal rendelik el, hogy Magyarország belkormányzati ügyeinek dolgához a király idegen tanácsadók véleményét meg nem hallgathatja és nem követheti. Benne van ez a világos és határozott rendelet a pragmatika szankcióban is, és pedig benne van, nem mint valami cifraság, hanem mint első és leglényegesebb feltétele a trónörököségi jog kiterjesztésének.

Világos és kétségtelen törvény- és alkotmányértés tehát, ha a választói jog kérdésébe, mely tisztán és kizárólag belügyi kérdés, idegen tanácsadók is beleavatkoznak. Osztrák vagy közös miniszternek, akárki legyen is az, azt a reformot, de minden más belügyi kormányzati dolgot is hazánkban sem ellenezniük nem szabad, sem helyeselniük nem lehet. Magyarországon mi vagyunk az urak és senki más. A 67 ki kiegészítés világosan felsorolja a közügyeket és a közös egyetértéssel intézendő ügyeket is. A választói jog kérdése sem hadügy, sem pénzügy, sem a fogyasztási adók, sem a vámközösség vagy az önálló vámterület dolga. Tisztán belkormányzati ügyünk ez, melynek kifelé semmi folytatása nincsen s amelynek eldöntése tisztára csak a magyar törvényhozás tényezőinek: a királynak és az országgyűlésnek a dolga.

És ime mégis oda jutottunk, hogy idegen tanácsadók kinyitják nekünk bele belkormányzati dolgainkba.

Ha a vezényleti nyelv kérdésében nem képes érvényesülni a magyar par-

lamentari többség akarata, mert — úgy mondják — felségjogba ütközik, hát ennek megvan a törvényes látszata. De az, hogy kinek adjon szavazati jogot a magyar törvényhozás, már nem talál akadályt semmiféle felségjogban. E tekintetben tehát az ország akaratának okvetlenül érvényesülnie kell, ezzel szemben a királyi szónak sem lehet halasztó hatalma. Pedig Bécsben nagyobb sérelem esett ennél a törvényeinken, mert nem a magyar király, hanem az osztrák császár osztrák tanácsadóinak akarnak befolyást gyakorolni hazánk belső állami rendjének alakulására.

Az általános szavazati jog kérdésében a Fejérváry-kabinet nem hátrált meg, hiszen erre illetékes tagjával, Kristóffyval hozzászegezte magát Bogsánban az általános titkos szavazati joghoz. Ezzel az elvvel áll és bukik tehát ez az ügyvivő kormány. És nekünk semmi kétségünk nincsen az iránt, hogy bár inparlamentaris a jellege ennek a kormánytának, azért mégis hazafias szellemű és nem alkotja meg azt a veszedelmes precedenst, amely előállana, ha az osztrák miniszterelnök és a külügyminiszter tiltakozásával szemben beadná a derekát. És éppen, mert ezt várjuk ettől a kormánytól is, ezért gondoljuk befejezettnek a távozását.

Ha pedig ez következik be tényleg: hogy állunk akkor? Az inparlamentaris kormány távozik. Nem megy dicstellenül. Elviszi magával annak az emléket, hogy új medreket akart ásni a magyar politikai közéletnek és hogy akkor távozott helyéről, mikor e törekvéseiben illetéktelen és törvénytelen akadályokba ütközött, megmutatva ezzel, hogy a válságnak más tisztességes és alkotmányos megoldása nem képzelhető, csak az, hogy vagy a katonai engedmények megadásával lehetővé kell tenni a koalíció kormányra jutását, vagy az, hogy előkészítsék sürgős és népszerű reformok megvalósításával, a kibontakozás másik korrekciós módját: az országgyűlés feloszlatását és a nemzetgyűlésnek újabb felidézését.

Lázás érdeklődéssel várjuk, mi fog ezek után történni. Az általános szavazati jog bukása nem igen fogja elkeseríteni a koalíciót, amely ezt az elvet mindig hirdette ugyan, de megvalósítani komolyan sohasem akarta.

Még sem hisszük, hogy az általános szavazati jog kérdésének elejtése elegendő legyen arra, hogy viszont a koalíció is elejtse a katonai követeléseket. A kérdés csak az: átérti e most már a korona, hogy az általános szavazati jog

eljárása után csak katonai engedményekkel lehet a koalíciót a kormány átvételére megnyerni. Az ország egyetemes érdekei szempontjából talán ez is volna a kívánatosabb. Elégítsék ki valahára a koalíció nemzeti aspirációit és tegyék lehetővé, hogy az ország végre visszanyerje nyugalmát és közügyeink ismét visszatérüljenek a rendes alkotmányos mederbe.

Az általános titkos szavazati jogot mi ettől a megoldástól sem feltjük. Ez a kérdés már hatalmába ejtette a közvéleményt. Hogy illetéktelen idegen befolyás orozva támadta meg, ez még konzervatívabb körökben is rokonszenvesebbé fogja tenni az eszmét. A benne rejlő ellenállhatatlan elemi erőnél fogva ez a kérdés maga magát tüzte ki a napirendre és azt megoldatlanul semmiféle taktika és erőszak többé onnan le nem veheti.

Városi közgyűlés. A képviselőknek nem valami nagy érdeklődése mellett folyt le Szentés város f. hó 11-ki rendes közgyűlése, melyen az elnöklő Mátéffy Ferenc dr. — tárgysorozat előtt bejelentette, hogy a meghívó kibocsátása után beérkezett Csaba meghívója a Kossuth-szobor leleplezésére és a történelmi és régészeti társulat kérelme, hazabérlendés és telekadományozás tárgyában. Ezek a napirend sorrendjére vétettek fel s miután még a polgármester az előző estén elhunyt Soós Péter városi képviselőt elpantálta, — rátértek a tárgysorozatra.

Ennek elintézésében az első fontos mozzanat a tanácsi javaslat elfogadása volt a tekintetben, hogy a közoktatásügyi minisztériumhoz felterjesztést intézzen a város a szentesi illetőségű gimnáziumi tanulóknak az itteni állami főgimnáziumban fizetendő tandíja tárgyában. Múltánytalanságnak tartja ugyanis — igen helyesen — a tanács azt, hogy akkor, mikor a város évi 24000 koronával járul hozzá a gimnázium fenntartásához, tehát még egyszer annyival, mint az állam, a szentesi fiúk éppen úgy 60 korona tandíjat fizessenek ennél a főgimnáziumnál, mint az idegenek s ezért a szentesi fiúkra nézve a tandíjnak 20 koronára mérséklését kéri.

A Dezső Sandor és nejevel kötött adásvételi szerződés tárgyalására ezúttal sem volt a közgyűlés határozatképes, ezt tehát egy október 2-ra kitűzött újabb közgyűlés tárgysorozatára tették.

Az 1905 évi viriliss városi képviselők névjegyzékének összeállítására, Magyar József h. polgármester elnöklése mellett, Varga József és Füstli Molnár Lajos képviselőket küldték ki.

Hosszabb vitát idézett elő Fábian Tóth Istvánnak egy községi takarékpénztár létesítésére vonatkozó indítványa. A tárgy olyan fontos, hogy még vissza kell rá térnünk. Így itt csak azt említhetjük meg, hogy az indítványt tanulmányozás végett a jogügyi, pénzügyi és gazdasági szakosztályoknak adták ki.

Rendkívül hosszú, kínos és éles vita kerekedett Szánthó Gusztáv berki tanító habzseremelési kérvénye fölött is, mert voltak, akik a jogos kérelem teljesítését ellenették. A kérelem teljesítése mellett felszólaltak: Szedér János, Bugyi Antal, Gálly Sándor és Bárkai János; az utóbbi 100 koronára indítványozta felemelni a tanító lakbérét, amit aztán a többség el is fogadott. Ellenben

elutasították a külterületi tanítókat a fűtési átalány felemelésére vonatkozó kérelmükkel; valamint a gazdasági egyesületet is abbéli kérelmével, hogy a város az egyesület f. hó 24-ki csikódíjazásának céljaira, a maga részéről színtén adjon vagy 200 koronát.

Az orosháza—szentes—songrádi vasút-építéshez való 200.000 korona hozzájárulás kölcsönvételére vonatkozó kölcsönkötvényt a közgyűlés elfogadta és jóváhagyás végett a vármegyéhez felterjeszteni határozta.

A kéményseprő iparosokat ebbeli kérelmükkel, hogy a város a kotrási díjakat emelje fel, — elutasították.

A kistókeiek új külterületi iskola állítására vonatkozó kérelmét teljesítették annyiban, hogy az iskolát a város felszereli, a tanító fizetésére pedig 800 korona államsegélyt kér.

A makói és csabai Kossuth szobor ünnepélyére Mátéffy Ferenc dr. polgármester, Tassány Antal dr. városi ügyész és Bugyi Antal főjegyző küldettek ki.

A történelmi és régészeti társulat kérelmét, melyről — mint rendkívül fontos ügyről szintén külön fogunk még megemlíkezni, kiadtak javaslatteletre a gazdasági szakosztálynak. S ezzel a közgyűlés déli 12 óra véget is ért.

A kisipar talpra állítása. Szabadkán a múlt hét folyamán összegyülekeztek az ország iparosai és újra megnyilatkoztak az önálló vámterület mellett. Kimondták, hogy csak önálló vámterületen nyerheti vissza régi erejét a kisipar, mely nagyrészt már cipusztult hazánkban.

Vizet hordanánk a Dunába, ha a magunk részéről, akik itthon is évek óta hirdetjük az önálló vámterület szükséges voltát, bizonyítani akaróknak, hogy mindaddig nem lesz igazi ipar az országban, amíg meg nem szűnik e részben Ausztria gyarmata lenni és át nem megyünk a közös vámterületről az önállóra. Az sem szorul újabb bizonyításra, hogy a kisiparra is jótékony hatással lesz az önálló gazdasági berendezkedés.

Hozzá tesszük azonban teljes őszinteséggel, hogy a szabadkai kongresszus határozata, amennyiben a kisiparra vonatkozik, bennünket ki nem elégít. Meggyőződésünk szerint ugyanis megfeledezett a kongresszus először arról: mi történjék a kisiparral addig is, míg az önálló vámterület ideje elerkezik; továbbá arról: elegendő védelmet nyújt-e az önálló vámterület a kisiparnak?

Ami az utóbbi kérdést illeti — ne ringassuk magunkat illúziókban. Igaz, hogy a fokozott vámvédelem kedvező visszahatással lesz az iparra. Távol fogja tartani a külföldi versenyt úgy, hogy az iparos magasabb áratok fog elérni. De a kisiparos még így is hátrányban lesz, mert őt első sorban a gyáros, a nagyban termelő szorítja, aki olcsóbban, egyenletesebben képes termelni és hitelezni is tud. A helyzet egyszerűen az lesz, hogy a kisiparost nem a német, nem az osztrák vagy angol gyáros fogja fölfalni, hanem a magyar.

Azon kell tehát majd segíteni, hogy ez be ne következék. Hogy a tőkés termelő, mint a capa az apró halakat, le ne nyelhesse a kisiparosokat. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha az állam megfelelő intézkedésekkel magát a kisipart is tőkésé teszi. Hadd élvezze a kisiparos is a nagyban termelés előnyeit, hadd élvezze a kisiparos is a vámvédelem áldásait. Hadd le-

gyen ő is versenyképes a mamutok marakodása piacán.

Lesznek, akik erre szánó mosolylyal szólnak ránk: talán csak nem kívánjuk, hogy az állam egyszerűen pénzt ajándékozzon a kisiparosoknak? Hát ilyen gyerekes kívánságunk csakugyan nincsen, de kívánjuk igenis, hogy alkalmazza az állam a szövetkezés jótékonyágát a kisiparosokra is. Szeressen a kisiparosoknak olcsó hitelt. Sorakoztassa a sok apró gazdasági egzisztenciát egymás mellé, hogy a sok apróból, mely nem volt versenyképes, váljék itt is, ott is: egy erős, melynek legyen ereje versenyezni, mivel rendelkezik azokkal az eszközökkel, amelyekkel a hatalmas versenytárs rendelkezik. Ahol pedig a sok apró egzisztencia együttvéve sem tudna egy erőset létrehozni, kívánjuk igenis, hogy ott álljon elő az állam a maga támogatásával közvetlenül. Ha tud az állam a mezőgazdaság kisembereinek tetemes összegeket juttatni olcsó, vagy kamatmentes kölcsön alakjában, pedig kell ezt tudnia, — akkor segítsen ugyanilyen módon a kisiparon is.

Azonban nem ez az egyetlen intézkedés, amelyet meg kell csinálni már most, még az önálló vámterület életbelépte előtt. Csökkenteni kell ezen fölül a kisember terheit és ami fő: emelni kell termelése színvonalát. Az a kisiparos, aki csak tucatmunkára képes, se most, sem az önálló vámterületen nem fog tudni igazán boldogulni. Kell tehát, hogy nagyarányú komoly akció induljon meg, hogy kézműiparunk művészi irányban fejlődjék. Verhetetlen az a kisiparos még a trösztök millióival vagy milliárdjaival szemben is, amelyik egyéni ízléssel, művészi érzékkel készíti a maga cikkeit, amire a gyári termelés nem képes.

Mind Ezeket nem találjuk a szabadkai határozatban; azért ismételtük, hogy az bennünket ki nem elégít. Mindaddig, míg erre az általunk jelzett útra nem terelődik a kisipar dolga, a bajokon nem segítünk. Pedig segíteni kell. Még pedig alaposan, sürgősen, mert különben teljesen elpusztul kisiparos osztályunk, a magyar nemzeti államnak egyik legmegbízhatóbb oszlopa.

Egy fontos kongresszusról.

Az 1906. év április havában Brémában tartott nemzetközi alkoholizmus elleni IX. kongresszus elhatározta, hogy a nemzetközi X. kongresszus 1905. évében Budapesten fog ülésezni. A szervező bizottság megállapította, hogy a kongresszust szeptember 11-től 16-ig bezárólag tartja meg.

Az alkoholizmus elleni az a nemzetközi kongresszus tehát ezúttal oly országban tartja a tárgyalásait, amelyben eddigelő az alkoholizmus veszedelmének elhárítására úgyszólván semmi sem történt. Az a csekély társadalmi mozgalom, mely a bécsi hasonló tárgyú kongresszus hatása folytán hazánkban megindult, még alig mutat fel valamelyes eredményt s küzd a kezdet nehézségével. Pedig az alkoholizmus kérdése immár régen kinőtt azon szűk keretből, melyben az ellene való védekezés kezdetén mozgott és nagy fontosságú társadalmi kérdéssé fejlődött.

Köztudomású, hogy az alkoholizmus minden társadalmi osztálynak végzetes csapása és sujt szegényt, gazdagot, műveltet, műveletlent egyaránt. Nem is egyesekhez, se nem egyes osztályokhoz, hanem mindenkihez, osztálykülönbség nélkül intézi hívó szótát a kongresszus szervező és végrehajtó bizottsága: vegyen részt a kongresszusban, igyekezzék a fontos kérdést minél alaposabban megismerni, s vele együtt arra törekedni,

hogy az emberiség ezen pusztító járványát közös erővel leküzdhesük. Tarsadalmi betegségétől csak üntudatos társadalmi küzdelem vált-hat meg bennünket.

Ezen kongresszus nem egy irány szol-gálatában áll. Működésében egyesül minden törekvés, mely az alkoholizmus leküzdését célozza, akár a mértékletesség, akár a teljes abstinencia útján. Targyalásai nem ölelik föl az alkoholizmus összes kérdéseit; az anyag immár oly nagy, hogy lehetetlen minden részletrre egy kongresszus keretén belül kiterjeszkedni. A brémai kongresszus fényesen bevált mintájára, itt is csak a főbb pontokat, a leginkább aktuális tárgyakat szemlélték ki megvitatás céljából, melyekben képviselve van a kérdés szociális, pedagógiai, higiénikus, jogi és orvostudományi része, s így minden résztvevő megtalálhatja az őt leginkább érdeklő fejezeteket.

A kongresszus iránt az egész kontinens művelt társadalmá érdeklődik, mert ma már az orvos-tudomány meggyőző érvekkel bizonyítja, hogy az emberiség legal tomosabb ellensége ellen, az alkohol ellen sikra kell szellanunk. A szeszcs italokkal való élés megbénítja, megfojtja az idegsejteket, az okos embert butává, a becsületest becs-telenné teszi, előidézi az idegeknek, az agy-nak, a léleknek és elmének súlyos, legna-gyobb részt gyógyíthatatlan betegségeit. És ezzel pusztításainak borzasztó sorozatát nem fejezi be, megtámadja a szervezet legfontosabb sejtjeit s az utódok ebben lelik testi és lelki nyomorúságaiknak forrását. E miatt lett az emberiség legkegyetlenebb ellenségévé, mert itt nem az egyén, hanem az egész faj allandó, biztos romlásáról és elfajulásáról van szó.

A kórházak és bonctermekek statisztikai adataiból s az orvosi gyakorlat tapasztalataiból tudjuk, hogy az alkoholizmus csak egyetlen egy betegség, a tuberkulózis veheti fel a versenyt. S az emberiség e két öldöklő csapása között szoros összefüggés is bizonyult be, mert az alkohollal mérgezett szervezet jóval csekélyebb ellentállást képes kifejtetni a tüdő- és egyéb fertőző betegségek csiraival szemben.

Hülyék, elmeengélek, nyavalyatörősek, vízfejűek, törpék túlyomó nagyszámban alkoholistá szülőktől származnak.

Az igazságszolgáltatás még más elretentő képét mutatja az alkoholoknál. A bűntényeknek átlag vége 42 százalékában kimutatható az alkohol végzetes szereplése, a mint a szerencsétlen hazas élet, az elvalások, az öngyilkosságok egyrésze is az alkohol ro-vására irandó.

Látni való, hogy a kongresszus az ér-deklődést méltán megérdemli, ha tekintetbe vesszük, hogy a kongresszuson meg fogják állapítani, mint kell felvenni a célra vezető küzdelmet a nép körében, társadalmi és állami jóakaratu pártolása mellett.

Hogy az alkohol ellen Magyarországon is legnagyobb küzdelmet kell vívniunk, a következő számok is e mellett szólnak.

Lásuk csak:

Mondjuk, hogy Magyarországon átlag minden munkás legalább évi 500 korona jóvedelmet szerez. Mondjuk azt, hogy a munkás osztály ennek 18 százalékát alkoholra adja, akkor is hatszor többet ad ki alkoholra, mint gazdasági felemelésére, huszonötöt többet költ itálra, mint politika emancipációjára s közvetlen kulturális előhaladására.

Kanada, Norvégia és Finnország, a melyek az abstinenciaért a szociális harcot oly lankadatlan eréllyel vitték fel, küzdelmüket diadallal fejezték be, mert azóta ezen országok gazdagodnak s gyarapodnak.

Magyarországra is ráérne nagyon a gyarapodás.

Ujdonságok

Szentes, 1905. szeptember 14.

— Megbukott a Fejérváry-kormány.

Az ügyvezető, inparlamentáris minisztérium, ahogy a Fejérváry-kormányt általa-

ban nevezték, ő felségénél benyújtotta lemondását és a király ezt a lemondást elfogadta. A holnap újból megnyíló parlamentnek fogja Fejérváry Géza ügyvezető miniszterelnök ezt az eseményt bejelenteni, azzal, hogy a király a kabinetet az ügyek ideiglenes vezetésével bízta meg. A kormány tehát most már ügyvezető ügyvivő minisztérium lesz addig, míg más nem kerül a helyébe

— Népgyűlés Csongrádon. A szomszédos Csongrádon f. hó 9-én az újjászervezett szocialdemokrata párt a főtéren nagy népgyűlést tartott, melyen több ezer ember vett részt. A gyűlést Lantos Ferenc kisbírtokos nyitotta meg, kinek javaslatára Eder János szerkesztő, polgári iskolai tanárt elnöknek, Nyilas Jánost jegyzőnek választották meg. Az első szónok Oláh Mihály volt, aki után Mezőfi Vilmos orsz. képviselő szólt fel. A népgyűlés egyhangulag el is fogadta a Mezőfi által beértesztett határozati javaslatot, amely az általános szavazati jog törvénybe iktatására hívja fel az ellenzéki pártokat. Végül Nyilas János tiltakozott ama főlvetés ellen, mintha a csongrádi szocialdemokratáknak bármi néven nevezendő közük is volna a nemzetközi szocialista párthoz. A népgyűlésen jelenvolt Faragó Antal, Csongrád országyűlési képviselője is, aki kijelentette, hogy ő hiva ugyan az általános szavazati jognak, de csak úgy, ha az nem titkos; — amire Eder János taláiban felelt meg, hogy a szocialdemokraták pedig csakis a titkos szavazati jog elégítheti ki, mert csak így gyakorolhatnák, — például a szavazati jogukat Faragó Antal munkás alkalmazottai is lelkiismeretes nyugalommal, az elcsapatástól való félelem veszedelme nélkül. E hírrel kapcsolatban említjük meg, hogy az újjászervezett szocialdemokrata párt a mult hét folyamán Csanyteleken, Tömörkényen és Mindszenten, e héten vasárnap pedig Szegváron szintén tartott népgyűléseket, melyeken nagyszámú közönség vett mindentűt részt. Mind-e gyűléseken ott voltak Mezőfi Vilmos orsz. képviselő és Eder János csongrádi szerkesztő is, akik lelkes beszédeket mondtak, melyeknek hatása alatt mindentűt a csongrádival egyező határozatot hozták.

— Új gyermekmenhely-telep a megyében. A szegedi m. kir. állami gyermekmene dék hely ismét szaporította kettővel a telepeinek számát és e telepek egyike vármegyénkben, Csanyteleken létesült. A belügyminiszter a csanyteleki telepörvosi teendőkkel Benedek József dr. ottani körorvost bízta meg.

— Jönnek a színészek. Szalkay Lajos igazgató színtársulata, mely most Veszprémben játszik az ottani közönség osztatlan tetszése és teli hazak mellett, f. hó 18-án, hétfőn érkezik Szentesre és itt előadásai sorozatát f. hó 19-én, kedden kezdi meg. A társulat — mint már jeleztük, — egyike a legjobbaknak és a vidéki színészet sok jeles erője van soraiiban. Különbösen dicsérik a társulat operett primadonnáját, Dénes Ellát, aki a Magyar Színháznak volt a tagja és akit kitűnően iskolázott gyönyörű hangja miatt mielőbb a kir. opera fogja szerződtetni. A színtársulat titkára, Földvári Húgó már Szentesre érkezett és megkezdte 20 előadására a bérletgyűjtést, mely — hisszük — ezúttal szép eredménnyel fog járni, — mert bizony illő volna már, hogy közönségünk kiköszö-rülje a csorbát, mely színpártoló régi jó hírnevén az utóbbi években esett.

— Korlátolt sertésvásár. A f. hó 16-án, szombaton kezdődő őszi országos vásárunkat némi részben korlátolnli fogja az a körülmény, hogy Szentesen is, Fabiansbestyénen is az utóbbi időben — bár szórványosan — ismét mutatkozik a sertésvész. Erre való tekintettel a szombaton kezdődő őszi országos vásár alkalmakor csak a szentesi határból lehet sertéseket a vásárra felhajtani,

idegen határból pedig nem, nehogy innen a veszedelmet esetleg tovább hurcolják.

— Csikódijazás. A csongrádvármegyei gazdasági egyesület, f. hó 24-én, a földmivélségi miniszter anyagi támogatásával, Szentesen csikódijazást tart, melyen szopos csikóval elővezetett anyakancákat és három éves kancacsikókat fognak díjazni. A földmivélségi miniszter erre a célra 500 koronát utalványozott ki a vármegyei lötenyész-bizottság elnökének kezéihez, Károlyi Imre gróf pedig, az egyesület tiszteltbelbi elnöke, mint az előző évben, ezúttal is 200 koronát adományozott jutalomdíjakra. A csikódijazás közelebbi feltételeit falragaszok útján fogja az egyesület vezetőség meg hirdetni és akkor e feltételeket, miknek megállapításán a kiküldött bizottság most dolgozik, lapunkban is közölni fogjuk. Egyelőre is felhívjuk a lötenyészto gazdák figyelmét a csikódijazásra azzal, hogy akik a versenyre szopos csikókat, vagy 3 éves kancacsikókat elővezetni akarnak, ezt már most bejelenthetik a gazdasági egyesület titkári hivatalánál.

— Dűledező iskola. Szentes város polgári leányiskolájának roskatag épülete felmondani készűl a szolgálatot. A tisztas koru épület, miután néhány generációt mint családi hajlék kiszolgált, s miután meg kibirta azt is, hogy belső falait összedöntögették, mikor a város tulajdonába ment át, — mert csak így lehetett tűrhető terjedelmű tantermekre berendezni, — most végre ráunt arra a dicső-ségre, hogy az ő vályogfalai között neveljék a tudományokra és kézimunkára a polgári iskolás leányokat, — beadja a derekát és — nyugalomra vágyik. Magyarán megmondva, dűledezőben vannak az épület falai és különösen a Lábos dr. háza felé néző fa erős elhajlás mutat e szomszédos porta felé. A városi hatóság figyelmét már felhívták e körülményre. Jó lesz segíteni a bajon, mielőtt nagyobb veszedelem kerekedik belőle.

— A kofaasszonyok ellen. Sokszor szol-laltunk már fel a mi piacunkon elhatalmásodott tűrhetetlen helyzet ellen, mely mellett a kofák a helybeli fogyasztó közönség elől időnek előtte összevasarolnak mindent ugyanira, hogy a legkorábban kelő és piacra siető háziasszony is alig képes valamit első kézűből, a termelőtől közvetlenül venni, hanem a legtöbb esetben már csak másodkézűből, a kofa asszonyságoktól vásárolva, méregdrágan kénytelen az élelmi cikkeket beszerezni. Any-nyira megy náunk a kofák ez a túlkapasa, hogy a városi helypénzjövödelmet is lépten-nyomon megkarosítják, a városba vezető főútca vonalak sarkházaival lesve rá a piacra igyekező elárúsítókra, aiktól sokszor erőszakkal szedik el az árukat, különösen az aprójszágot és a tojást, mely élelmicikkek ez által a szentesi piacon drágábbak, mint akár Budapesten a vásárcsarnokban. Dicséret illeti Jobban József rendőrhadnagyot, hogy magát az így önkénykedő kofaasszonyságok megrendszabályozására előkélte s hogy a hétfői hetipiac alkalmakor a kofákat igazol-ványuk felmutatására hívta fel, — azokat pedig, akik iparigazolványt felmutatni képesek nem voltak, a kapitányságra kísértette be, hogy az általuk előkötett kihágásért, a törvény szigorával meglakoljanak. A rendőrhadnagy ez az erélyes fellépése első sorban természetesen az idegenből ide tuduló és itt garázdaikodó kofaasszonyságokat sujtotta és ezekre nézve volt kellemetlen. Hisszük azon-ban, hogy a rendőrhadnagy nem fog úton megállani az erélyeskedésben, hanem nyo-

matékosan ráfekszik a piacrendészetünkre és igyekezni fog minden tendü és rangú kofa-asszonyiságnak a helyi fogyasztók rovására és a helypénzjövdelem megcsorbitására menő visszaéléseit megtorolni és kiküszöbölni.

— **Lökötés.** A folyó hó 11-re viradó éjszakán vakmerő lökötök jártak Matéffy László fábiani tanyáján, akik az istállóból két igas lovat el is hajtottak. Hajnali három óra tájban történt a vakmerő lökötés, holdvilágos éjszakán, amikor kint a tanyak világában messzire el lehet látni. A kocsis röviddel azé őt ébren volt és körül is nézte a jószágot, aztán levakolt újra, hogy még jóságot egyet. Alig szenderedett azonban el, mikor lödöbögés riasztotta fel alából. Feléleszt, figyelt, kitekintetett és látta, hogy két ló az itató felé halad. Azt hitte, a tarsi vezetői tanítani a lovakat, rá is szólt, de mikor feleletet nem kapott, figyelmesebb lett s akkor jött csak annak a tudatára, hogy lopják a lovakat. A lovak azonban ekkor már gyors ügetésbe mentek át és a szarvasi határ felé csakhamar eltűntek. A zesztől nyomban jelentést tettek a csendőrségnek, mely a legszelebb alapon megindította a nyomozást, de eddig még eredmény nélkül. A lökötök, úgy látszik, jól előkészültek erre a tolvajcsinnyre, mert a legjobb két igaslovat szemelték ki előre az elhajtásra.

— **Tüzeset.** F. hó 12 én délelőtt 9 órakor tüzet jelzett az őrtorony harangkongatása, a második tizedben. A tűz K o c z k á s József ott lakó kereskedő házában gyuladt ki és bár a segítség elég gyorsan kéznél volt, a nagy szárazságban olyan gyorsan harapódzott tovább, hogy a bolthelyiség tetőzete teljesen elhímvadt. A tűzveszedelem okát nem deríthették ki.

— **A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái** Szegeden f. hó 24 én délelőtt 9 órakor fognak, a Szeged alsóvárosi új vízműtelepen megtartatni. A költségen felszerelt pályázati kérvények a m. kir. kerületi iparfelügyelőséghez küldendő be Szegedre, Szilágyi-útca 1. szám.

Irodalom.

A **„Vasárnapi Ujság”** szeptember 10-iki száma 33 képpel jelent meg. Szobraszaik újabb alkotásai közül Rudolf trónörökös szobor-tervét Ligeti Miklóstól, Donáth Gyulának a budai várkertben föllítozott tuluszobrot s Kiss Ernő 1848—49-iki honvédtábornok szobrának tervét Radnai Bélától. Szépirodalmi olvasmányok: Lampérth Géza és Justh Béla versei, Krudy Gyula **„A Gaalok öröksége”** című elbeszélése s a **„Regénytár”** mellékleten Nagy Endre eredeti és Hamlin Gorland angolból fordított regénye képekkel. További közlemények: Tarkovich József és Marffy Albin államtitkárok arcképe s Elt-rajza, három kép Roosevelt Tivadarról s családijáról Krécsey Béla cikkével, Szuk Géza utóírása J. pinről, a szerző négy eredeti fénykép-felvétele, öt kép Mezőhegyes legszebb lovairol, Pataky László szép népéleti genreképe, taracikák a hétről, csevegés a kongresszusokról, Melka Vincének kisasszony napi búcsúokat ábrázoló rajza, besnyói búcsúok képe, dr. Gyomai Zsigmond cikke a magyar büntetőtörvénykönyv 25 éves jubileumáról, Ney David és Maróczy Géza arcképe, Azary Akos szobrának képe, egy nyári bírándulási kép, két kép a menyhizai vasolvasótól s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány. Egyveleg stb.

A **„Vasárnapi Ujság”** előfizetési ára negyedévre négy korona, a **„Politikai Ujdonságok”**-kal és **„Világkrónika”**-val együtt hat korona Megrendelhető a Franklin-társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem-u 4. sz. n.) Ugyanígy megrendelhető a **„Képes Nép”**-re a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, felvére 2 kor 40 fill.

Piaci árak.

A következő piaci árakat jegyeztük fel.
Búza, 7 frt. 50 krtól frt. — kr.-ig
Arpa, új 7 „ — „ 7 „ 10 „
Zab 6 „ 70 „ 6 „ 80 „
Tengeri 9 „ — „ 9 „ 20 „
Heremag 44 „ — „ 46 „ — „
Szalonna 80 „ — „ — „ — „
Hizott sertés 64 frt. — krtól 65 frt. — kr.-ig.

Vasúti-menetrend.

Érvényes 1906. május 1-től.

Budapest—Szolnok—Szentes:

Budapestről indul 10 órakor éjjel, 8 óra 10 p. reggel, 2 óra 35 perc délután.
Szolnokra érkezik: órakor éjjel, 10 óra 56 perc délelőtt, 4 óra 23 perc délután.
Szolnokról indul 3 óra 21 perc éjjel, 11 óra 25 perc délelőtt; 4 óra 48 perc délután.
Szajról indul 3 óra 58 perc éjjel, 12 óra 02 perc délután, 5 óra 18 perc délután.
Pusztatényről indul 4 óra 25 perc reggel, 12 óra 26 perc délután, 5 óra 36 perc délután
Tiszaföldvárról indul 5 óra 50 perc reggel, 1 óra 47 perc délután, 6 óra 44 perc este.
Kunszentmártonból indul 7 ó. 8 p. reggel, 2 óra 07 p. délután, 7 óra 33 perc este.
Tökérről indul 7 óra 38 perc reggel, 3 óra 39 perc délután, 8 órakor este.
Szentesre érkezik 8 óra 12 perc reggel, 4 óra 10 perc délután, 8 óra 30 perc este.

Szentes—Szolnok—Budapest:

Szentesről indul 7 óra 3 perc reggel, 11 óra 10 perc délelőtt, 6 órakor este.
Tökérről indul 7 óra 39 perc reggel, 11 óra 43 perc délelőtt, 6 óra 32 perc este.
Ksztmártonból 8 óra 21 perc délelőtt, 12 óra 28 perc délután, 7 óra 27 perc este.
Tiszaföldvárról 9 óra 11 perc d. e. 1 óra 16 perc d. u., 8 óra 14 perc este.
Pusztatényről 10 óra 17 perc d. e., 2 óra 22 p. d. u. 9 óra 20 perc este.
Szajról indul 10 óra 35 perc d. e., 2 óra 40 perc délután, 9 óra 41 perc este.
Szolnokra érkezik 11 ó. — p. délelőtt, 3 óra 06 perc délután, 10 óra 6 perc este.
Szolnokról indul: 11 óra 19 és 11 óra 38 perc délelőtt, 3 óra 49 perc délután, 12 óra 10 p. éjjel vegyesvonat, 5 óra 39 p. gyorsvonat.
Budapestre érkezik 1 óra 10 perc d. u., 6 óra 40 perc este, 5 órakor reggel és gyorsvonat 7 óra 50 perc reggel.

Szentes—Hmvásárhely—Szeged:

Szentesről indul 6 óra 47 perc éjjel, 8 óra 24 4 perc délelőt 5 óra 39 perc délután
Szegevről indul 5 óra 10 perc reggel, 8 óra 48 perc délelőt, 6 óra 10 perc délután.
Mindszentről indul 5 óra 48 perc reggel, 9 óra 12 perc délelőt, 5 óra 46 perc délután.
Hmvásárhely népkertétt 6 óra 31 p. reggel, 10 óra 03 p. délelőt (itt átszállás Szege felé), 7 óra 29 p. este.
Hódmező Vásharhelyre érkezik 6 óra 40 perc reggel, 10 óra 20 p. délelőt, 7 ó. 39 p. este.
Szegegre érkezik 7 óra 55 perc reggel, 10 óra 45 perc délelőt, 11 óra 01 perc este.

Szeged—Hmvásárhely—Szentes:

Szegedről indul 3 óra 30 perc éjjel, 3 óra 01 perc délután, 8 óra este.
Hm.-Vásárhelyről indul 7 óra 22 reggel, 3 óra 50 perc délután, 9 óra 00 perc este.
Mindszentől indul 8 óra 26 perc reggel, 4 óra 54 perc délután, 10 óra 02 perc este
Szegevről indul 8 óra 50 perc reggel, 5 óra 19 perc délután, 10 óra 22 perc este.
Szentesre érkezik: 9 óra 10 perc reggel, 5 óra 38 perc délután, 10 óra 45 perc este.

Budapest—Félegyháza—Csongrád:

Budapestről indul 9 óra 40 perc regge, 2 óra 25 perc délután.
Félegyházára érkezik: 11 óra 45 perc délelőt, 4 óra 49 perc délután.

Félegyházáról indul 12 óra 54 perc délután, 5 óra 06 perc délután.

Gátérről indul 1 óra 20 perc délután, 5 óra 33 perc délután.

Kónyaszekekről indul 1 óra 37 perc délután, 5 óra 51 perc este.

Csongrádra érkezik 1 óra 54 perc délután, 6 óra 08 perc este

Csongrád—Félegyháza—Budapest:

Csongrádról indul 9 óra 35 perc reggel, 3 óra 10 perc délután.

Kónyaszekekről indul 9 óra 53 perc reggel, 3 óra 27 perc délután.

Gátérről indul 10 óra 16 perc reggel, 1 óra 47 perc délután.

Félegyházára érkezik 10 óra 40 perc délelőt, 4 óra 10 perc délután.

Félegyházáról indul: 10 óra 56 perc délelőt, 4 óra 21 perc délután

Budapestre érkezik 1 óra 15 perc délután, 6 óra 30 perc este.

Csongrád—Félegyháza—Szeged.

Csongrádról indul 9 óra 35 perc reggel, 3 óra 10 perc délután.

Félegyházára érkezik 10 óra 40 perc délelőt, 4 óra 10 perc délután.

Félegyházáról indul 1 óra 46 perc délelőt gyors, 12 óra 40 perc személyvonat, 4 óra 51 perc délután.

Kistelekről 1 óra 28 perc délután, 5 óra 17 perc délután.

Kiskundorosmáról 2 óra 3 perc délután.

Szegedre érkezik 12 óra 40 perckor délután gyors, 2 óra 18 perckor délután személyvonat és 5 óra 50 perc este.

Felolószerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**

Társzerkesztő: **MATEFFY LÁSZLÓ**
Kiadótulajdonos: „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Lóvi Henriknek,

Fábányi 52 hold 229 négyszög öl földje és I. tized 199 számú Hoffer-féle háza eladó. Ertekezni lehet a tulajdonossal. 3—7

Vidéki tanulók figyelmébe!

Vidékről jövő tanulók, kik **koszt** és **kvártélyt** keresnek, IV. tized 785. sz. a., mely a gimnázium közelében van, kedvező feltételek mellett kaphatnak. 10—8

A reklám

Allandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gvari, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az életető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályának!

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54.

ahol kiváló széktelemmel, oadaód lelkismeretességgel, pontosságai és olcsón eszközölnék hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és tervezetek ingyen!